

## "...το μάθημα των θρησκευτικών, κλειδί ερμηνείας του πολιτισμού μας!"

του καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

**π. Γεωργίου Μεταλληνού**

στον υπεύθυνο της ραδιοφωνικής εκπομπής

της "ΠΕΙΡΑΪΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 91.2 ΡΜ"

"ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΟΣΜΟΥ ΠΑΡΟΙΚΟΙ"

**κ. Παναγιώτη Χαρατζόπουλο**

από το περιοδικό «ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ» Οκτώβριος 2000

**π. Γεώργιε, μετά το θέμα των ταυτοτήτων έρχεται το θέμα του μαθήματος των Θρησκευτικών, για να δικαιωθούν όλοι, όσοι λένουν και υποστηρίζουν ότι οι ταυτότητες είναι η κορυφή του παγόβουνου. Ποια είναι η δική σας εκτίμηση;**

Νομίζω ότι ένας άνθρωπος ο οποίος έχει σχέση με την ιστορική μας πορεία από τα τέλη του 18ου αιώνας και έξης, αντιλαμβάνεται ότι σήμερα έχουμε τη μεγάλη έκρηξη, σ' αυτή την ευρωπαϊζουσα δυτικόφερτη και δυτικότροπη διαφωτιστική προσπάθεια αλλαγής της ταυτότητος μας. Είναι δηλαδή το σύνδρομο του εξευρωπαϊσμού, το οποίο υπό νέα μορφή εμφανίζεται σήμερα. Όταν λοιπόν ήλθε το θέμα των ταυτοτήτων, όλοι εμείς, οι οποίοι κάποια σχέση έχουμε με τη μελέτη αυτής της ιστορικής πορείας, καταλάβαμε ότι είναι η εφαρμογή ενός προγράμματος. Το θέμα λοιπόν του θρησκευτικού δεν ήταν το τέλος αλλά η αρχή της εκδιπλώσεως του μεταρρυθμιστικού αυτού μηχανισμού. Γι' αυτό λέγαμε από την αρχή ότι είναι η κορυφή του παγόβουνου, δεν είναι το τέλος αλλά η αρχή μιας πορείας. Λέγαμε όλοι, ότι θ' ακολουθήσει, βάσει των όσων γράφει ο κ. Σταθόπουλος στο βιβλίο του, το θέμα της εθνικότητας και είδαμε ότι είναι και η εθνικότητα που απαλείφεται. Όπως έλεγα από την αρχή, το πρόβλημα δεν θα ήταν τόσο σημαντικό αν επρόκειτο για ένα απλό αστυνομικό έγγραφο. Δεν είναι απλό αστυνομικό έγγραφο, είναι η ταυτότητα του έθνους μας, δια του κράτους του, που δηλώνεται σ' αυτό το έγγραφο που λέγεται ταυτότητα και είναι συγχρόνως πλέον θέμα ομολογίας πίστεως για το αν θα δεχθούμε τόσο απλά να προσβάλλονται βάνουσα τα βασικά στοιχεία της ταυτότητος μας που είναι η εθνικότητα μας και η πίστη μας. Εάν λάβουμε υπ' όψη μας ότι οι ευρωπαϊκές ταυτότητες που θα εφαρμοστούν μετά από λίγο, θα έχουν δύο τμήματα όπως πληροφορούμαι, το πρώτο θα είναι το ευρωπαϊκό και το δεύτερο το εθνικό, διερωτώμαι. Θα δεχθεί ο Γερμανός να πάψει να λέγεται Γερμανός, ή ο Γάλλος να λέγεται Γάλλος, ή ο Άγγλος να λέγεται Άγγλος; Εμείς γιατί θέλουμε να πάψουμε; Το τρίτο στοιχείο λοιπόν είναι συνάφεια του θέματος της πίστεως και είναι το μάθημα των Θρησκευτικών. Ο κ. Σταθόπουλος το έχει πει πρόσφατα, ότι το μάθημα των Θρησκευτικών δεν μπορεί πλέον να διδάσκεται στα σχολεία. Επίσης είναι το θέμα της γλώσσας διότι θα επικρατήσει, αυτή είναι η τάση, το λατινικό αλφάβητο, εν συνεχεία θα είναι η αναγκαστική επιβολή του πολιτικού γάμου εν ονόματι της Δημοκρατίας και άλλα πράγματα τα όποια έχουν εξαγγελθεί. Όποτε λοιπόν, το θέμα του μαθήματος των Θρησκευτικών είναι στη συνέχεια αυτής της διαδικασίας.

**Εκείνοι οι οποίοι εισηγήθηκαν και υποστήριξαν την εξαίρεση του μαθήματος των Θρησκευτικών από τα πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα, υποστηρίζουν ότι το μάθημα με την ενέργεια αυτή δεν υποβαθμίζεται και μάλιστα τόνισαν κατ' επανάληψη την αξία και τη σημασία του...**

Ναι. Ό,τι θέλει να σκοτώσει κανείς, να το δολοφονήσει, το επαινεί, για να καλυφθεί ο φόνος ο οποίος διαπράττεται. Ένα μάθημα, το οποίο στο νέο σύστημα παιδείας διδάσκεται, αλλά δεν εξετάζεται, εξευτελιζεται. Όπως η διαγραφή του θρησκευτικού και της εθνικότητας είναι μείωση κατάφωρη και εξευτελισμός των βασικών στοιχείων της εθνικής μας ταυτότητας. Νομίζω λοιπόν ότι σ' αυτή τη φάση βρισκόμαστε τώρα.

Έχω διαβάσει ένα κείμενο της Πανελληνίου Ενώσεως Θεολόγων προ ήμερων, όπως επίσης και ένα κείμενο των τεσσάρων θεολόγων που υπηρετούν στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας,

υπό τον συνάδελφο κ. Καρυώτογλου και συγχαίρω τους συναδέλφους και της μιας πλευράς και της άλλης για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν το θέμα.

Συμμερίζομαι λοιπόν αυτή την αγωνία και αγανάκτηση τους, συμμετέχω σ' αυτή την αγωνία και αγανάκτηση και νομίζω ότι είναι ένα κτύπημα κατά του κλάδου μας, των Θεολόγων, αλλά και κατά της πολιτιστικής συνοχής και συνέχειας του Ελληνικού λαού. Τα θρησκευτικά δεν είναι ένα μάθημα, όπως λένε και οι συνάδελφοι, που προσφέρει κάποιες γνώσεις, αλλά η δυνατότητα και το κλειδί ερμηνείας του πολιτισμού μας. Αυτό είναι το πρόβλημα.

**π. Γεώργιε, πώς σχολιάζετε τα επιχειρήματα σύμφωνα με τα όποια, το μάθημα των Θρησκευτικών δεν θα πρέπει να εξετάζεται, γιατί:**

- **Άφορα σε θέματα πίστewς και βιωμάτων και ως τέτοια δεν πρέπει να εξετάζονται.**
- **Το μάθημα εισέρχεται στον εσωτερικό κόσμο των μαθητών και συνδέεται με προσωπικά δεδομένα.**

Το μάθημα των Θρησκευτικών δεν είναι πίστη, δεν είναι απλώς βιώματα, είναι κλειδί ερμηνευτικής προσέγγισης του πολιτισμού μας. Διότι εν τοιαύτη περιπτώσει, για έναν ο οποίος είναι δοσμένος ολόκληρος στα τεχνοκρατικά μαθήματα, θα μπορούσα να πω ότι και η Φυσική και τα Μαθηματικά εκφράζουν μια πίστη. Ο ΒΛΟΗ λέει ότι δεν είναι περισσότερο μεταφυσική η θρησκευτική πίστη, απ' όσο είναι η επιστημονική πίστη. Και στις δύο περιπτώσεις λειτουργεί ένα είδος μεταφυσικής. Νομίζω λοιπόν ότι είναι πρόφαση απλή και όχι εξήγηση του πράγματος πειστική ότι έχουμε απλώς βιώματα. Δεν μεταδίδουμε βιώματα, μεταδίδουμε ερμηνευτικά κλειδιά του πολιτισμού μας. Να πω και το άλλο. Το μάθημα το οποίο, όχι μόνο φρονηματίζει εθνικά, αλλά και προσφέρει γλώσσα, ποιότητα γλώσσας, η οποία εμπλουτίζει το λεξιλόγιο των μαθητών, εμπλουτίζει τους μαθητές με έννοιες, τους εισάγει στη μελέτη των συγχρόνων ρευμάτων, πνευματικών και επιστημονικών είναι το μάθημα των Θρησκευτικών. Π.χ. δεν νομίζω να υπάρχει άλλο μάθημα, που αναπτύσσει το θέμα της κλωνοποίησης ή της Γενετικής Μηχανικής τόσο, όσο το μάθημα των Θρησκευτικών, κυρίως στις δύο τελευταίες τάξεις του Λυκείου. Επομένως δεν συμφωνώ καθόλου με αυτή την πρόφαση. Όσον αφορά στο δεύτερο επιχειρήμα έχω να πω τα εξής: Το μάθημα παραπέμπει στη λειτουργική και πνευματική ζωή, αλλά δεν είναι το ίδιο η εισαγωγή του μαθητού σ' αυτή τη ζωή. Ένας άθεος μπορεί κάλλιστα να μελετήσει τα Θρησκευτικά μας και να μείνει αυτό που είναι. Αποκτά γνώσεις και ερμηνεύει φαινόμενα του πολιτισμικού μας βίου, τα όποια διαφορετικά είναι ακατανόητα. Βλέπει ένα ξωκκλήσι. Τί σημαίνει αυτό το ξωκκλήσι; Ποιο μάθημα θα του δώσει την ερμηνεία του φαινομένου, του ψυχικού φαινομένου που εκφράζεται και πραγματώνεται σ' αυτά τα ναΐδρια; Επομένως είναι κλειδιά επιστημονικά, και με την τάση που υπάρχει να αποκλειστεί το μάθημα των Θρησκευτικών, στερούμε απ' τα παιδιά μας τη δυνατότητα να μελετήσουν μια περιοχή της ζωής μας, που για μένα είναι κεντρική περιοχή.

Ξέρετε όμως ποιο είναι το σπουδαιότερο; Ότι αυτό που συμβαίνει σήμερα, φάνηκε αισθητά το 1962, όταν ο τότε πρωθυπουργός και ο τότε υπουργός Παιδείας, εν ονόματι της τότε Ε.Ο.Κ. και της ένταξης μας σ' αυτήν, δέχθηκαν την πρόταση του Α.Σ.Ε.Π. (Ανωτάτου Συμβουλίου Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού) να περιοριστεί το μάθημα των Θρησκευτικών σε μία ώρα. Όλοι φωνάζαμε, ότι το μονόωρο μάθημα σημαίνει κατάργηση του μαθήματος και τα ξέρουμε αυτά από την πρακτική στην παιδεία.

Τότε ξέσπασε η επανάσταση των φοιτητών των Θεολογικών Σχολών Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Είχα την τιμή να είμαι εκ των συναρχηγών αυτής της «πραξικοπηματικής», επαναστατικής κυβέρνησης των φοιτητών. Κάναμε τα μεγάλα συλλαλητήρια, κλείσαμε τις σχολές για ολόκληρους μήνες, με κίνδυνο να χάσουμε το πτυχίο μας, αλλά επεκράτησε τελικά η σύνεση σοφών καθηγητών. Αυτό τότε το κάναμε γιατί καταλάβαμε που πηγαίνει το θέμα. Λοιπόν, άρχισε το 1962 να φαίνεται ουσιαστικά που πηγαίνουν τα πράγματα και αυτό εφαρμόζεται τώρα.